

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за серпень 2022 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2022 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)», затвердженою наказом Міндовкілля від 05.01.2022 № 1 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 12.01.2022 № 5.

Суббасейн Прип'яті:

Протягом серпня забезпечено відбір 34 проб, при плані-35 (97%), у тому числі на 10-ть питних та транскордонних пунктах моніторингу. Проби доставлені до лабораторії моніторингу вод Північного регіону для проведення досліджень на вміст пріоритетних та басейнових специфічних забруднюючих речовин.

Міжрегіональний офіс захисних масивів дніпровських водосховищ не здійснював відбір проб на транскордонному створі з Республікою Білорусь, р. Прип'ять, 60 км, с. Довляди, кордон з Республікою Білорусь, із-за неможливості проїзду в результаті небезпеки від минулих бойових дій, небезпеки замінованих територій та порушенням дорожньої інфраструктури.

Загалом у серпні фахівцями БУВР Прип'яті, Регіональних офісів у Рівненській та Хмельницькій областях виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей проб води, при плані 220 вимірювань.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області:

Загалом у серпні для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин в суббасейні середнього Дніпра відібрано 10 проб, 100 % плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

БУВР Прип'яті відібрано 5 проб у місцях питних водозаборів та виконано 100 вимірювань складу та властивостей поверхневих вод для визначення вмісту фізичних та фізико-хімічних показників.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК (гранично-допустимих концентрацій) для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування. Має місце перевищення ГДК по наступних показниках:

Суббасейн Прип'яті

питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,6-4,7 раза (24,48-71,00 мгО/дм³) 4 проби (ГДК= 15,0 мгО/дм³).
- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 2,4-3,7 раза (7,20-11,0 мгО₂/дм³) 2 проби (ГДК= 3,0 мгО₂/дм³).
- залізо загальне в 1,4 – 1,6 раза (0,425 -0,487 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).
- марганець в 1,3 раза (0,128 мг/дм³) 1 проба (ГДК=0,1 мг/дм³).

транскордонні водотоки:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,1 раза (32,64 мгО/дм³) 1 проба (ГДК= 30,0 мгО/дм³).
- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,1 раза (3,18 мгО₂/дм³) 1 проба (ГДК= 3,0 мгО₂/дм³).
- нітроген амонійний в 1,3- 1,5 раза (0,673-0,756 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,5 мг/дм³).
- фосфор ортофосфатів в 1,2-1,4 раза (0,211-0,240 мг/дм³) 2 проби (ГДК=0,17 мг/дм³).
- залізо загальне в 1,3 - 16,9 раза (0,128 -1,694 мг/дм³) 6 проб (ГДК=0,1 мг/дм³).

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

питні водозабори:

- хімічне споживання кисню (ХСК) в 1,8–2,7 раза (26,52-40,80 мгО/дм³) 5 проб (ГДК= 15,0мгО/дм³).
- біологічне споживання кисню (БСК₅) в 1,2 раза (3,52 мгО₂/дм³) 1 проба (ГДК=3,0 мгО₂/дм³).
- залізо загальне в 1,1 – 1,6 раза (0,325-0,475 мг/дм³) 3 проби (ГДК=0,3 мг/дм³).
- марганець в 1,1 – 4,3 раза (0,109-0,432 мг/дм³) 3 проби (ГДК=0,1 мг/дм³).

Порівняно з липнем по усіх транскордонних водотоках, окрім р. Уборть с. Рудня Хочинська фіксується підвищення органічного забруднення за ХСК та нітрогену амонійного. В питних водозаборах суббасейну Прип'яті має місце зниження органічного забруднення та ріст вмісту заліза загального і марганцю, окрім р. Уж.

В суббасейні середнього Дніпра по усіх питних водозаборах фіксується підвищення органічного забруднення, а в річках Ірша (Малинське водосховище) та Возня вмісту марганцю відповідно з 0,400 до 0,432 мг/дм³ і з 0,120 до 0,312 мг/дм³, решта показників суттєвих змін не зазнає.

Порівняно з аналогічним періодом минулого року по річках Ірша Іршанське вдсх., Возня, Прип'ять, Горинь, Льва, Стир, Уж, Хомора та Случ фіксується ріст органічного забруднення.

Кисневий режим задовільний, концентрація його у воді знаходиться на рівні: суббасейн Прип'яті – 5,90-8,56 мгО₂/дм³, суббасейн середнього Дніпра - 8,08-9,04 мгО₂/дм³. У створі р. Случ, 406 км, с. Чернелівка, питний в/з м. Хмельницький фіксується порушення кисневого режиму, який у серпні знизився до 1,66 мгО₂/дм³ при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод у суббасейні Прип'яті порівняно з липнем 2022 року:

Новоград-Волинське водосховище на р.Случ, питний водозабір м. Новоград-Волинський. Фіксується ріст органічного забруднення за ХСК з 31,36 до 33,59 мгО/дм³, нітрогену загального з 0,620 до 0,750 мг/дм³, нітрогену нітратного з 0,350 до 0,460 мг/дм³ та заліза загального з 0,462 до 0,487 мг/дм³. Вміст марганцю без змін і становить 0,128 мг/дм³.

р.Уж, питний водозабір м. Коростень. Визначається зниження органічного забруднення за показниками ХСК з 26,21 до 24,48 мгО/дм³, БСК₅ з 2,64 до 2,48 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,230 до 0,180 мг/дм³, заліза загального з 0,700 до 0,425 мг/дм³ та марганцю з 0,128 до 0,096 мг/дм³.

р. Хомора, питний в/з м. Полонне Хмельницької області. Фіксується незначне зниження органічного забруднення за показниками ХСК з 76,00 до 71,0 мгО/дм³, БСК₅ з 12,00 до 11,00 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,440 до 0,370 мг/дм³ та підвищення заліза загального з 0,012 до 0,180 мг/дм³, нітратів з 0,320 до 0,470 мг/дм³, марганцю з 0,021 до 0,036 мг/дм³, сульфатів з 84 до 93 мг/дм³. Кольоровість води становить 5 градусів.

р. Случ (Чернелівське вдсх), 406 км, с. Чернелівка Красилівського р-ну, питний в/з м. Хмельницький. Фіксується незначне зниження органічного забруднення за показниками ХСК з 38,00 до 32,00 мгО/дм³, БСК₅ з 8,60 до 7,20 мгО₂/дм³, вмісту хлоридів з 67,0 до 43,0 мг/дм³ та підвищення нітрогену амонійного з 0,520 до 0,610 мг/дм³, нітратів з 0,550 до 0,760 мг/дм³, заліза загального з 0,017 до 0,190 мг/дм³. Кольоровість води 5 градусів.

р.Уборть, с. Рудня Хочинська, кордон з Республікою Білорусь. Визначається зниження органічного забруднення за ХСК з 35,28 до 32,64 мгО/дм³, БСК₅ з 3,04 до 2,96 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,370 до 0,240 мг/дм³, заліза загального з 1,815 до 1,694 мг/дм³ та марганцю з 0,144 до 0,096 мг/дм³. Кольоровість води знизилась з 150 до 115 градусів.

р. Прип'ять, 570 км, с. Сенчиці. Фіксується зниження вмісту нітрогену амонійного з 0,309 до 0,261 мг/дм³, нітратів з 1,080 до 0,846 мг/дм³, заліза загального з 0,187 до 0,128 мг/дм³ та підвищення органічного забруднення за ХСК з 25,49 до 28,84 мгО/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,188 до 0,211 мг/дм³.

р. Стир, права притока р. Прип'ять, 48 км, с. Зарічне. Відмічається зниження вмісту нітрогену амонійного з 0,192 до 0,156 мг/дм³, нітратів з 1,260 до 0,892 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,184 до 0,165 мг/дм³, заліза загального з 0,179 до 0,131 мг/дм³ та підвищення органічного забруднення за показником ХСК з 25,49 до 27,88 мгО/дм³.

р. Горинь, права притока р. Прип'ять, 67 км, с. Висоцьк. Відмічається зниження вмісту нітрогену амонійного з 0,204 до 0,182 мг/дм³, нітратів з 1,200 до 0,902 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,282 до 0,240 мг/дм³ та підвищення органічного забруднення за показником ХСК з 24,51 до 28,84 мгО/дм³, заліза загального з 0,129 до 0,202 мг/дм³.

р. Ствига, права притока р. Горинь, 95 км, с.Познань. Фіксується зниження органічного забруднення за показником БСК₅ з 3,15 до 3,01 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену загального з 1,226 до 0,831 мг/дм³, нітрогену амонійного з 1,062 до 0,673 мг/дм³, нітратів з 0,840 до 0,644 мг/дм³ та підвищення заліза загального з 0,226 до 0,318 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,045 до 0,068 мг/дм³.

р. Льва, права притока р. Ствига, 100 км, с. Переброди. Фіксується зниження органічного забруднення за показником БСК₅ з 3,40 до 3,18 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену загального з 1,249 до 0,944 мг/дм, нітрогену амонійного з 0,951 до 0,756 мг/дм³, нітратів з 1,260 до 0,765 мг/дм³ та підвищення фосфору ортофосфатів з 0,012 до 0,055 мг/дм³, заліза загального з 0,218 до 0,345 мг/дм³, сульфатів з 24,18 до 31,89 мг/дм³.

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод у суббасейні середнього Дніпра порівняно з липнем 2022 року:

Водосховище «Відсічне» на р.Тетерів, питний водозабір м. Житомира. Фіксується підвищення вмісту нітрогену амонійного з 0,170 до 0,380 мг/дм³, заліза загального з 0,275 до 0,387 мг/дм³ та марганцю з 0,056 до 0,072 мг/дм³. Показники, які характеризують органічне забруднення майже без змін і знаходяться на рівні ХСК-28,56 мгО/дм³, БСК₅- 2,80 мгО₂/дм³.

Іршанське водосховище на р.Ірша, питний водозабір смт. Нова Борова. Фіксується зниження вмісту заліза загального з 0,275 до 0,250 мг/дм³, марганцю з 0,072 до 0,048 мг/дм³, сульфатів з 54 до 48 мг/дм³ та підвищення органічного забруднення за ХСК з 24,19 до 26,52 мгО/дм³, БСК₅ з 2,40 до 2,56 мгО₂/дм³.

Малинське водосховище на р.Ірша, питний водозабір м. Малина. Визначається ріст органічного забруднення за ХСК з 25,48 до 26,52 мгО/дм³, БСК₅ з 2,56 до 2,64 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену загального з 0,450 до 0,530 мг/дм³, заліза загального з 0,305 до 0,325 мг/дм³, марганцю з 0,400 до 0,432 мг/дм³ та зниження сульфатів з 131 до 93 мг/дм³.

Вознянське водосховище на р. Возня, питний водозабір м. Малина. Фіксується зниження вмісту нітрогену загального з 0,540 до 0,400 мг/дм³, нітрогену амонійного з 0,240 до 0,190 мг/дм³, заліза загального з 0,545 до 0,475 мг/дм³, сульфатів з 48 до 38 мг/дм³ та підвищення марганцю з 0,120 до 0,312 мг/дм³. Показники, які характеризують органічне забруднення дещо підвищилися, ХСК з 29,40 до 30,60 мгО/дм³ та БСК₅ з 2,80 до 2,88 мгО₂/дм³.

Бердичівське водосховище на р. Гнилоп'ять, питний водозабір м. Бердичева. Фіксується підвищення органічного забруднення за ХСК з 36,72 до 40,80 мгО/дм³, БСК₅ з 3,36 до 3,52 мгО₂/дм³, вмісту нітрогену амонійного з 0,160 до 0,250 мг/дм³, фосфору ортофосфатів з 0,029 до 0,094 мг/дм³ та зниження заліза загального з 0,337 до 0,295 мг/дм³, марганцю з 0,120 до 0,109 мг/дм³, хлоридів з 57 до 48 мг/дм³. Прозорість води знизилась з 15 до 8 см при нормі не менше 20 см.

Пріоритетні речовини:

Протоколи вимірювань хімічних (пріоритетних та басейнових специфічних) речовин від лабораторії вод Північного регіону до БУВР Прип'яті та регіональних офісів у межах суббасейну Прип'яті та середнього Дніпра за серпень не надходили.